

IED-direktiv ger tuffa saneringskrav

Implementeringen av det så kallade IED-direktivet, alltså direktivet om Industriutsläpp, pågår för fullt i Sverige. De nya reglerna trädde i kraft redan i januari 2013, men förordningen som ska reglera detaljerna är rejält försenad och väntas först i maj. Verksamheter som berörs, ungefär 1100 i Sverige, är bland annat energianläggningar, stål-, kemikalie-, avfall- och pappersindustrier. De nya reglerna kommer innebära större omställningar för berörda aktörer och myndigheter. Men även andra aktörer kommer beröras indirekt.

Verksamheter som omfattas av IED ska ta fram en så kallad *statusrapport* som ska redovisa vilka föroreningar verksamheten orsakat på mark och grundvatten inom verksamhetsområdet. Statusrapporten blir sedan del av ansökan i tillståndsprövningarna för de berörda verksamheterna. Hur och när befintliga verksamheter ska ta fram en statusrapport är fortfarande oklart, men tveklöst är att kravet omfattar även dem. Statusrapportens syfte är att fungera som ett verktyg i samband med nedläggning av verksamheten. Verksamhetsområdet ska kunna återställas till den status det hade innan verksamheten startade. För befintliga verksamheter får man kartlägga föroreningssituationen så gott man kan med eventuell kunskap om tidigare verksamheter på platsen. Som verksamhetsutövare får man räkna med att ta in extern hjälp för att klara detta. Det kommer således att kosta en slant.

Under tiden som en verksamhet pågår medför inte statusrapporten i sig något krav på sanering, utan är endast en bärare av information för framtiden. Däremot kan informationen väcka intresse hos både tillsynsmyndighet och allmänheten, eftersom den blir en allmän handling. Förorenansvaret enligt 10 kap miljöbalken är vidsträckt och praxis är skarp. Reglerna gäller parallellt med IED och inskränks inte. Det finns all anledning till insikt om tillsynsmyndighetens möjlighet att använda statusrapportens information till att rikta föreläggande om markundersökningar och sanering enligt reglerna i miljöbalken – oavsett om en verksamhet är pågående eller nedlagd. Miljöbalkens 10 kap gör heller ingen avgränsning till ett verksamhetsområde, informationen i en statusrapport kan leda till krav på ytterligare undersökningar utanför verksamhetsområdet. Inte heller finns det begränsningar i vem som kan bli föremål för ansvar, en tidigare verksamhetsutövare som har bedrivit verksamhet på en plats och sedan flyttat kan bli föremål för krav. Även exploatörer och fastighetsägare kan drabbas.

I samband med exploateringsprojekt dyker frågan om markföroreningar ofta upp. Frågan måste hanteras på förhand i avtal, annars väntar en synnerligen kostsam överraskning för någon av de inblandade aktörerna.

Statusrapporterna medför att kunskapen om föroreningssituationen kring en IED-anläggning ökar. Samtidigt är risken stor att fastighetsägare och exploatörer drabbas av ansvar trots att de inte omfattas av IED. Kunskap om föroreningssituationen på en plats är ytterst viktig nu när nya, tuffa saneringskrav väntar.

Pia Pehrson, Advokat och partner

Sara Sjöholm, jur kand

Båda verksamma vid Foyen Advokatfirmas avdelning för Mark- och miljörett